

**PAULO
KOELJO**

**RUKOPIS
OTKRIVEN
U AKRI**

Prevela sa portugalskog
Ana Kuzmanović Jovanović

Laguna

Naslov originala

Paulo Coelho

MANUSCRITO ENCONTRADO EM ACCRA

Copyright © 2012 by Paulo Coelho

This edition published by arrangements with Sant Jordi

Asociados, Barcelona, Spain.

www.santjordi-asociados.com

All rights reserved.

<http://paulocoelhoblog.com>

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

Presveta Bogorodice, bezgrešno začeta,
moli za nas, koji pribegavamo Tebi. Amin.

Za Našu Gospu kraljicu majku,
u znak zahvalnosti za čudo, i za Moniku Antunes,
koja nikada nije prezrela njene blagoslove.

Kćeri jerusalimske, ne plačite za mnom, nego plačite za sobom i za djecom svojom.

*Jevanđelje po Luki, 23,28**

* Svi navodi iz Novog zaveta preuzeti su iz prevoda Komisije Svetog arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne crkve. (Prim. prev.)

Predgovor i pozdrav

U decembru 1945. godine, dva brata koja su tražila mesto da se odmore pronašla su urnu prepunu papirusa u nekoj pećini u oblasti Hamra Dom, u Gornjem Egiptu. Umesto da obaveste lokalne vlasti – kako zakon nalaže – odlučili su da ih malo-pomalo rasprodaju na tržištu antikviteta, izbegavši tako pažnju vlasti. Majka tih momaka, bojeći se uticaja „loših energija“, spalila je nekoliko novootkrivenih papirusa.

Sledeće godine, iz razloga koje istorija nije zabeležila, braća su se posvađala. Pripisavši taj događaj „lošoj energiji“, majka je predala rukopise nekom svešteniku, a on je jedan od njih prodao Koptskom muzeju u Kairu. Tamo su pergamenti dobili ime koje nose do dana današnjeg: Rukopisi iz Nag Hamadija (po gradu najbližem pećini gde su pronađeni). Jedan od muzejskih stručnjaka, istoričar religije Žan

Dores, shvatio je značaj ovog otkrića i prvi put ga pomenuo u jednom članku iz 1948. godine.

Preostali pergamenti počeli su da se pojavljuju na crnom tržištu. Egipatska vlada je veoma brzo uvidela značaj ovog otkrića i pokušala da spreči iznošenje rukopisa iz zemlje. Ubrzo nakon revolucije 1952. godine, najveći deo dokumenata je predat Koptskom muzeju i proglašen nacionalnom baštinom. Samo je jedan dokument probio barijeru, pojavivši se u nekoj belgijskoj antikvarnici. Posle nekoliko bezuspešnih pokušaja prodaje u Njujorku i Parizu, konačno ga je kupio Institut *Karl Jung* 1951. godine. Smrću slavnog psihoanalitičara, pergament, sada poznat pod imenom Kodeks Jung, vraćen je u Kairo, gde se danas čuva zajedno sa gotovo hiljadu i pet stotina stranica i fragmenata Rukopisa iz Nag Hamadija.

* * * * *

Pronađeni papirusi su grčki prevodi tekstova nastalih negde između kraja prvog veka hrišćanske ere i 180. godine posle Hrista, i deo su korpusa tekstova poznatih kao apokrifna Jevanđelja, budući da ne čine deo biblijskog kanona kakvim ga danas poznajemo.

Zašto?

Godine 170. posle Hrista grupa episkopa sastala se da odluči koji će tekstovi postati deo Novog zaveta. Kriterijum je bio jednostavan: trebalo je da sadrže

sve ono što bi doprinelo borbi protiv jeresi i dogmat-
skih podela onog doba. Izabrana su današnja jevan-
đelja, poslanice i sve što je bilo donekle u „skladu“ sa
onim što su smatrali centralnom idejom hrišćanstva.
Opis episkopskog sabora i lista prihvaćenih knjiga
nalaze se u malo poznatom Muratorijevom kanonu.
Ostale knjige, poput onih pronađenih u Nag Hama-
diju, nisu prihvaćene budući da ili predstavljaju žen-
ske tekstove (poput Jevanđelja Marije Magdalene),
ili predstavljaju Isusa svesnog svoje božanske misije,
što njegov prolazak kroz smrt čini manje strašnim
i bolnim.

* * * * *

Godine 1974. engleski arheolog ser Volter Vilkinson
otkrio je u blizini Nag Hamadija drugi rukopis, ovaj
put na tri jezika: arapskom, hebrejskom i latinskom.
Poznajući zakone koji štite predmete pronađene
u toj oblasti, poslao je tekst Odeljenju antikviteta
Kairskog muzeja. Ubrzo je stigao odgovor: na sve-
tu je postojalo najmanje sto pedeset pet kopija tog
dokumenta (od kojih su tri pripadale muzeju) i sve
su bile gotovo iste. Testovi ugljenikom C14 (kori-
šćeni za određivanje starosti organskih materijala)
otkrili su da je pergament relativno nov – moguće
da je bio napisan 1307. godine. Nije bilo teško pratiti
njegovo poreklo sve do grada Akre, van egipatske

teritorije. Stoga nije bilo nikakvih ograničenja za njegovo iznošenje iz Egipta, pa je ser Vilkinson dobio pismenu dozvolu egipatske vlade (Broj 1901/317/IFP-75, sa datumom 23. novembar 1974) da ga odnese u Englesku.

* * * * *

Sina ser Voltera Vilkinsona upoznao sam na Božić 1982. godine u velškom gradu Portmedogu, u Velikoj Britaniji. Sećam se da je tom prilikom pomenuo rukopis koji je njegov otac pronašao, ali nijedan od nas dvojice nije pridavao mnogo značaja tome. Svih ovih godina održavali smo srdačne odnose, a imao sam prilike da ga susretnem barem još dva puta prilikom poseta njegovoj zemlji radi promocija svojih knjiga.

Dana 30. novembra 2011. godine dobio sam kopiju teksta koji je pomenuo prilikom našeg prvog susreta. Navešću ga u nastavku.

*Tako bih voleo da počnem ove redove
rečima:*

*„Sada kada se moj život primakao
kraju, ostavljam za buduća pokolenja
sve ono što sam naučio putujući po licu
Zemlje. Neka im bude na korist.“*

Ali to, nažalost, nije istina. Imam tek dvadeset jednu godinu, roditelje koji su mi podarili ljubav i vaspitanje i ženu koju volim i koja mene voli – ali život će se potruditi da nas sutra rastavi, kada svako od nas treba da krene u potragu za svojim putem, svojom sudbinom ili svojim načinom da se suoči sa smrću.

Za moju porodicu danas je 14. jul 1099. godine. Za porodicu Jakova, mog prijatelja iz detinjstva sa kojim sam se igrao na ulicama ovog našeg Jerusaliima, godina je 4859. – on obožava da naglasi kako je jevrejska vera starija od moje. Za mnogopoštovanog Ibn al Atira, koji je celog života pokušavao da zapiše istoriju koja se sada završava, godina 492. primiće se kraju. Ne slažemo se oko datuma niti oko načina slavljenja Boga, ali u svemu drugome naš zajednički život je veoma skladan.

Pre nedelju dana su se sastale naše vođe: francuska vojska je beskrajno jača i bolje opremljena od naše. Svima nam je dat izbor: napustiti grad ili se boriti do smrti, jer ćemo, sasvim sigurno, biti poraženi. Većina je odlučila da ostane.

Muslimani su trenutno okupljeni u džamiji Al Aksa, Jevreji su odlučili da svoje vojnike okupe u

Davidovoj kuli, dok su hrišćani, rasuti po različitim kvartovima, bili zaduženi za odbranu južnog dela grada.

Van grada već možemo videti opsadne kule, sagrađene od dasaka brodovlja, rasturenog posebno za tu namenu. Po pomeranju neprijateljskih trupa, zaključili smo da će napasti sutradan ujutru – prolivajući krv u ime pape, „oslobađanja“ grada, „božje volje“.

Ove večeri, u predvorju u kojem je pre jednog milenijuma rimski namesnik Pontije Pilat predao Isusa razularenoj gomili, grupa muškaraca i žena svih životnih dobi sastala se sa jednim Grkom kojeg ovde svi znaju kao Kopt.

Kopt je neobičan tip. Još kao mlad je odlučio da napusti rodni grad Atinu u potrazi za novcem i avanturom. Na kraju je zakucao na vrata našeg grada gotovo mrtav od gladi; lepo je prihvaćen pa je malo-pomalo odustao od namere da nastavi svoje putovanje i odlučio da se nastani ovde.

Našao je posao u jednoj obučarskoj radnji i, poput Ibn al Atira, počeo da zapisuje za budućnost sve ono što bi video i čuo. Nije se priključio nijednoj religiji, niti je iko pokušao da ga ubedi u to. Za njega, godina nije ni 1099, ni 4859, a ponajmanje 492. Kopt veruje samo u sadašnji trenutak i ono što zove Mojra – nepoznati bog, Božanska Energija, odgovorna za jedan jedini zakon koji ne može biti prekršen, inače bi svet nestao.

Pored Kopta stajali su patrijarsi tri jerusalimske religije. Tokom razgovora se nije pojavio niko iz vlasti – bili su zauzeti poslednjim pripremama za odbranu, za koju smo verovali da je potpuno beskorisna.

„Pre mnogo vekova jedan čovek je doveden i osuđen na ovom trgu“, počeo je Grk. „U ulici desno odavde, dok je hodao ka smrti, prošao je pored grupe žena. Videvši ih kako plaču, rekao im je: *Ne plačite za mnom, plačite za Jerusalemom*. Proricao je današnje događaje. Od sutra će se harmonija pretvoriti u nered. Žalost će zameniti radost. Mir će ustupiti mesto ratu, koji će se protegnuti na tako daleku budućnost da nećemo moći čak ni da sanjamo o njegovom kraju.“

Niko nije rekao ni reč, jer niko od nas nije znao šta zapravo radimo tamo. Hoćemo li morati da čujemo još jednu propoved o osvajačima koji sebe nazivaju „krstašima“?

Kopt je pomalo uživao u nemiru koji je zavladao među nama. Zatim je, nakon duge tišine, odlučio da objasni:

„Mogu da unište grad, ali ne mogu da unište sve ono čemu nas je on naučio. Zato to znanje ne sme doživeti istu sudbinu kao i naše zidine, kuće i ulice.

Ali kakvo je to znanje?“

Pošto niko nije odgovorio, nastavio je:

„To nije apsolutna istina o životu i smrti, već ono što nam pomaže da živimo i suočimo se sa svakodnevnim životnim izazovima. Nije u pitanju knjiška

učenost, koja samo hrani beskorisne rasprave o prošlim ili budućim događajima, već mudrost koja leži u srcu dobronamernih muškaraca i žena.“

Kopt reče:

„Ja sam učen, pa iako sam svih ovih godina sakupljao starine, klasifikovao predmete, zapisivao datume i raspravljao o politici, ne znam šta tačno da vam kažem. Ali sada molim Božansku Energiju da mi pročisti srce. Vi mi postavljajte pitanja, a ja ću odgovarati. Tako su učili učitelji u staroj Grčkoj: učenici su ih pitali o nečemu o čemu nikada ranije nisu razmišljali, ali na šta bi morali da im odgovore.“

„A šta ćemo sa odgovorima?“, upita neko.

„Neki će zapisivati moje reči. Drugi će ih pamtit. Ali važno je da noćas svi vi krenete na četiri strane sveta prenoseći ono što budete čuli. Tako će se sačuvati duša Jerusalima. I jednog dana ćemo moći da ga obnovimo ne samo kao grad već kao mesto gde će se mudrost ponovo vratiti i gde će ponovo zavladati mir.“

„Svi znamo šta nas sutra čeka“, reče neko drugi. „Zar ne bi bilo bolje da raspravljamo o tome kako da pregovaramo o miru ili kako da se pripremimo za borbu?“

Kopt je pogledao u verske poglavare pokraj sebe i odmah se okrenuo prema gomili.

„Niko ne zna šta nam donosi sutra, jer je svakom danu dovoljno njegovog zla ili dobra. Stoga, kada

budete pitali ono što želite da znate, zaboravite na onu vojsku izvan zidina i na strah unutar zidina. Naša zaostavština neće biti da onima koji će naslediti zemlju kažemo šta se dogodilo na današnji dan; za to će se pobrinuti istorija. Govorićemo stoga o našem svakodnevnom životu, o teškoćama sa kojima smo morali da se suočimo. Samo to je važno za budućnost, jer ne verujem da će se mnogo toga promeniti u narednih hiljadu godina.“

Tada ga je moj sused Jakov zamolio:

„Pričaj nam o porazu.“

Može li list, kada u zimu padne sa drveta, osetiti da ga je porazila hladnoća?

Drvo je govorilo listu: „To je životni ciklus. Mada misliš da ćeš umreti, zapravo si i dalje u meni. Zahvaljujući tebi sam živ, jer sam mogao da dišem. Zahvaljujući tebi se i osećam voljeno, jer sam mogao da pružim senku umornom putniku. Tvoji sokovi su u mojim sokovima, mi smo jedno.“

Može li se čovek koji se godinama pripremao za uspon na najvišu planinu na svetu osetiti poraženo kada dođe u podnožje planine i otkrije da ju je priroda obavila olujnim oblacima? Čovek kaže planini: „Ti me sada ne želiš, ali vreme će se promeniti i jednoga dana ću se popeti na tvoj vrh. Do tada, nastavi da me čekaš.“

Može li mladić koga je odbila prva ljubav tvrditi kako ljubav ne postoji? Mladić kaže sebi: „Naći ću nekoga ko će moći da razume moja osećanja. I biću srećan do kraja života.“

U ciklusu prirode ne postoje ni pobeda ni poraz: postoji kretanje.

Zima se bori da suvereno vlada, ali na kraju biva primorana da prihvati pobeđu proleća, koje sa sobom donosi cveće i radost.

Leto želi da produži svoje dane zauvek, jer je ubeđeno da toplota donosi dobrobit zemlji, ali na kraju prihvata dolazak jeseni, koja će omogućiti zemlji da se odmori.

Gazela jede travu, a nju jede lav. Nije stvar u tome ko je jači, već u tome kako nam Bog pokazuje ciklus smrti i vaskrsenja.

A u tom ciklusu nema pobednika ni poraženih: samo etapa koje se moraju ispuniti. Kada ljudsko srce to shvati, slobodno je i bez razmišljanja prihvata teške trenutke i ne dozvoljava trenucima slave da ga prevare.

I jedni i drugi će proći. Zameniće jedni druge. A ciklus će se nastaviti sve dok se ne oslobodimo tela i ne susretnemo sa Božanskom Energijom.

Stoga, kada se borac nađe u areni – bilo zato što je tako sam izabrao, ili ga je nedokučiva sudbina tu postavila – neka njegov duh bude radostan u borbi koja mu predstoji. Ako sačuva dostojanstvo i čast, može izgubiti bitku, ali nikada neće biti poražen, jer će mu duša ostati netaknuta.

I neće kriviti nikoga zbog onog što mu se dešava. Još otkad je prvi put voleo i bio odbijen, shvatio je da to nije uništilo njegovu sposobnost da voli.

Ono što važi u ljubavi, važi i u ratu. Poraz u jednoj bici, ili gubitak svega što mislimo da posedujemo, donosi nam trenutke tuge. Ali kada ti trenuci prođu, otkrivamo nepoznatu snagu koja se krije u svakome

od nas, snagu koja nas iznenađuje i zbog koje ćemo više poštovati sebe.

Gledamo naokolo i kažemo sebi: „Preživio sam.“ I radujemo se tim rečima.

Samo oni koji ne poznaju tu snagu kažu: „Izgubio sam.“ I rastuže se.

Oni drugi, čak i kada pate zbog gubitka i bivaju poniženi pričama koje pobednici o njima šire, dopuštaju sebi da puste koju suzu, ali nikada ne žale sebe. Znaju da je borba samo prekinuta i da trenutno nisu u prednosti.

Oni osluškiju otkucaje svog srca. Primećuju da su napeti. Da se plaše. Svode životne račune i otkrivaju kako im, uprkos užasu koji osećaju, vera i dalje greje dušu i gura ih napred.

Pokušavaju da shvate gde su pogrešili a gde su bili u pravu. Koriste trenutak pada da se odmore, pronađu novu strategiju i bolje se pripreme.

A zatim dolazi trenutak kada im nova bitka kuca na vrata. Strah je i dalje prisutan, ali oni moraju da delaju – ili će ostati zauvek prikovani za tlo. Ustaju i suočavaju se sa neprijateljem, prisećaju se patnje koju su proživeli i koju ne žele ponovo da dožive.

Prethodni poraz ih primorava da ovaj put pobede, budući da ne žele ponovo da prođu kroz istu patnju.

A ako pobeda ne dođe taj put, doći će sledeći. A ako ne dođe ni sledeći put, doći će kasnije. Nije najgore pasti, već je najgore ne ustati.

Poražen je samo onaj ko odustane. Svi drugi su pobjednici.

Doći će trenutak kada će svi teški trenuci postati samo deo priče koju će pripovedati, ponosni, onima koji budu hteli da je saslušaju. I svi će ih slušati uz poštovanje i naučiti tri važne stvari:

Da strpljivo sačekaju pravi trenutak za delanje.

Da budu mudri i ne dozvole sledećoj prilici da propadne.

I da budu ponosni na svoje ožiljke.

Ožiljci su medalje utisnute gvožđem i vatrom u telo i uplašiće njihove neprijatelje, pokazati im kako je osoba koja stoji pred njima veoma iskusna u borbi. To će ih često navesti da pribegnu pregovorima i izbegnu sukob.

Ožiljci govore rečitije od oštrice mača koja ih je nanela.